

Dovolací rekurs jest tedy nepřipustný. K názoru projevenému v dovolacím rekursu, že jest tento přípustný přes poslední odstavec § 386 c. ř. s., ježto prý jde o otázku zmatečnosti povoleného řízení, k níž má dle § 42 i. n. přihlédnouti i vyšší soud v každém stadiu řízení, přisvědčiti nelze. Neboť jest ovšem pravda, že ke zmatečnosti přihlédnouti sluší i vyššímu soudu v každém stadiu řízení, to však předpokládá vždy, že vyšší soud o zmatečnosti nabude vědomosti, vyřizuje opravný prostředek formálně přípustný. Není-li tu takového dle zákona přípustného opravného prostředku, odňata jest tím vyššímu soudu možnost, obírat se věcí samou, i nelze již zmatečnost řízení, byť byla nastala, napravit. Zde jest tomu tak, soud třetí stolice shledav, že dovolací rekurs jest dle § 386 odst. 4 c. ř. s. nepřipustný, musil jej odmítnouti a neměl již po zákonu možnost, aby zkoumal, zda řízení jest zmateční čili nikoliv.

Čís. 52.

Převzetím inventované pozůstalosti proti zaplacení pozůstalostních dluhů a vyplacení dědických podílů nestává se přejímatel dědicem. — Převzetí takové není také koupí dědictví dle § 1278 obč. zák. — Přejímatel není tu zejména povinen, platiti zůstavitelovy dluhy do inventáře nepojaté.

(Rozh. ze dne 12. února 1919, Rv I 17/19.)

Pozůtalá vdova B, která při projednávání pozůstalosti po svém manželu uplatňovala jen svůj nárok dle § 757 obč. zák., kdežto se za dědice přihlásily podmíněčně dvě nezletilé zůstavitelovy děti, a která při dalším jednání převzala dědickým narovnáním soudem schváleným veškeré inventované pozůstalostní jmění proti tomu, že zaplatí pozůstalostní dluhy a vyplatí nezletilým dětem dědické podíly, byla zůstavitelovým otcem A žalována na zaplacení zápůjčky, kterou týž prý poskytl zůstaviteli za jeho života a která do inventáře mezi pozůstalostní dluhy pojata nebyla. — **P r v ý s o u d** (krajský soud v Kutné Hoře) zamítl žalobu pro nedostatek pasivní legitimace a žalobě na straně žalované a **o d v o l a c í s o u d** (vrchní zemský soud v Praze) rozsudek tento potvrdil. V d ů v o d e ch svých praví: Žalobce domáhá se zaplacení své pohledávky od žalované jakožto universální dědičky jejího zemřelého manžela. Tou však žalovaná není. K pozůstalosti se přihlásily nezletilé zůstavitelovy děti. Vdova činila nárok na užívání čtvrtého dílu pozůstalosti. Převzetím veškeré pozůstalosti se všemi břemeny a dluhy nestala se universální nástupkyní zůstavitele. Smír sepsaný při projednávání pozůstalosti není kupem dědictví ve smyslu § 1278 obč. zák.; neboť nic nenasvědčuje tomu, že by žalovaná tímto smírem se byla zavázala, zaplatiti též nějaké další, při projednání pozůstalosti neznámé a později na jevo vyšší dluhy, aneb že by nabyla jím nároku na jmění zůstavitelovo, snad později se vyskytнуvší, že by tedy byla chtěla uzavřít smlouvu odvážnou dle § 1278 obč. zák. Dohodnutí to jest pouze koupí inventovaných aktiv s převzetím sepsaných pasiv pozůstalosti a podílů nezletilých dětí, nevztahuje se však na dluhy do inventáře nepojaté, jako neposkytuje žalované nároku na jmění zůstavitelovo, které by snad později na jevo vyšlo. Následkem toho

není žalobce, jehož pohledávka do inventáře pojata nebyla, oprávněn, dle § 1278 obč. zák. zaplacení její od žalované požadovati. Žalovaná nad to z pozůstalosti vlastně ničeho neobdržela. Dle spisů pozůstalostních obnášela čistá pozůstalost 2664 K. Žalovaná zavázala se dle dohodnutí shora zmíněného vyplatiti každému z obou pozůstalých dětí 3000 K, tedy daleko více, než činila čistá pozůstalost. Peněvadž pak dědicové ručí dle § 821 obč. zák. po odevzdání pozůstalosti za dluhy pozůstalostní v případě zřízení inventáře jen dle poměru svých dědických podílů, jest zjevno, že žalovaná, která žádného dílu pozůstalosti neobdržela, k zaplacení pohledávky žalobcovy povinna není.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobcovu.

Důvody:

Jak nižší soudy na základě příslušných pozůstalostních spisů zjistily, přihlásily se k pozůstalosti jako dědici nezletilé zůstavitelovy děti výmínečně ze zákona, pozůstalá vdova pak, nynější žalovaná, činila nárok na požívání čtvrtého dílu pozůstalosti. Právo pozůstalého manžela dle § 757 obč. zák. není však svou právní povahou právem dědickým. To vyplývá z § 532 obč. zák., dle kterého je právo dědické výlučné právo, ujeti se držby celé pozůstalosti neb části její stanovené v poměru k celku, tudíž právo, nabýti vlastnictví celku neb části. Předmětem práva vyhrazeného pozůstalému manželovi dle § 757 obč. zák. není však vlastnictví pozůstalosti, nýbrž jen požívání její a nemohlo by právo to ani tehda přicházeti v úvahu jakožto právo dědické, kdyby se žalovaná byla přihlásila k pozůstalosti po svém manželovi za dědičku. Že žalovaná nestala se dědičkou převzetím inventované pozůstalosti, je zřejmo. Žalovaná není proto dědičkou, tím méně universální dědičkou po zemřelém manželovi, nemůže pozůstalost jeho zastupovati, poněvadž representanty jejími mohou býti po rozumu § 547 obč. zák. jen dědicové. V důsledku toho není žaloba, domáhající se zaplacení proti žalované jako dědičce resp. universální dědičce, oprávněna a byla tudíž právem zamítnuta. To tím spíše, když odvolací soud správně dovodil, že žalovaná, i kdyby se snad za dědičku považovati měla, k zaplacení pohledávky žalobcovy by povinna nebyla, ježto dědicové dle § 821 obč. zák. ručí po odevzdání pozůstalosti za dluhy pozůstalostní v případě zřízení inventáře jen dle poměru svých dědických podílů, žalovaná však, ona převzala daleko větší výplaty nežli čistá pozůstalost činila, z pozůstalosti vlastně ničeho neobdržela. Odvolací soud uznal ve shodě s prvou instancí naprosto správně, že povinnost žalované ku zaplacení není dána ani ve smyslu § 1278 obč. zák. Jak z pozůstalostního spisu na jevo vychází, byla pozůstalost jak co do aktiv tak i co do pasiv zevrubně sepsána a bezprostředně na to bylo uzavřeno dědické narovnání. Z toho dlužno usuzovati, že strany měly při vyjednávání smíru na mysli jen ona aktiva a pasiva, která jsou v předchozím inventáři seznámena, a dlužno proto za předmět kupu považovati vypočtená aktiva, za cenu kupní pak převzaté dluhy a dědické podíly. Nebylo proto prodáno dědictví jako celek, povaha koupě dědické záležitosti však právě v tom, že se přenáší dědictví jako celek, že tudíž kupující nastupuje úplně na místo dědicovo. To by mělo v zápětí, že na jevo vyšlé snad nové jmění nepřipadlo by dědicům, nýbrž kupiteli dědictví. To však strany nezamýšlely a

nelze proto zmírčňný smír považovati za koupi dědictví, nýbrž za obyčejnou koupi inventovaného jmění. Vzhledem k tomu vztahuje se povinnost ku zaplacení pozůstalých dluhů jen na ty dluhy, které byly výslovně převzaty, totiž na ty, které jsou v inventáři uvedeny. Byla proto žaloba zamítnuta právem i s tohoto hlediska a je právní posouzení věci se strany soudu odvolacího i v tomto ohledu bezvadným. Dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s. není tudíž dán.

Čís. 53.

Nepřípustnost pořadu práva pro žalobu na náhradu škody z důvodu, že při pouličních výtržnostech, při nichž bylo přivolaným vojskem použito zbraně, byl zabit člověk.

(Rozl. ze dne 18. února 1919, R I 63/19.)

Rodiče syna, který byl při pouličních výtržnostech, při nichž přivolané vojsko použilo zbraně, zastřelen, žalovali československý stát za bývalý c. a k. vojenský erár na náhradu škody. — **P r v ý s o u d** (okresní soud pro Staré město a Josefov v Praze) odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva z těchto důvodů: Po zákonu náleží soudům rozhodovati pouze v záležitostech občanských a to jen potud, pokud nejsou zvláštními zákony přikázány úřadům jiným (§ 1 j. n.). Za občanské záležitosti lze považovati jen takové spory, kde se uplatňovaný nárok odvozuje anebo dá odvoditi z práva soukromého, jež je souhrnem zákonů, upravujících soukromá práva a povinnosti občanů mezi sebou. Úprava práv a povinností občanů proti státu a naopak není předmětem práva soukromého, nýbrž zasahuje do práva veřejného, jehož úpravou se občanský zákoník nezabývá, a nelze proto jeho ustanovení užití k řešení otázek povahy čistě veřejnoprávní. Žalobou touto uplatňuje žalobce nárok na náhradu škody proti státu a dlužno proto vzhledem k ustanovení § 1338 obč. zák. zkoumati, byla-li škoda způsobena porušením soukromých práv žalobcových. Po stránce této tvrdí žalobci, že smrt jejich syna byla způsobena při výtržnostech pouličních, k jichž zdolání bylo přivoláno vojsko, a že syn byl zastřelen vojáky. Toto tvrzení žalobní označuje výhradně veřejnoprávní povahu nároku žalobního; neboť při udržování pořádku při pouličních výtržnostech vykonává stát svými orgány výsostní právo, výlučně jen jemu příslušící, a jeho úkol, aby veřejný pokoj, pořádek a bezpečnost byly chráněny, a opatření k dosažení tohoto cíle učiněná, jakož i jejich provedení jsou povahy veřejnoprávní. Ježto pak k nepřípustnosti pořadu práva dlužno hleděti vždy a z moci úřední, nezbylo, než žalobu odmítnouti (§ 240 odst. 3 j. n.). — **R e k u r s n í s o u d** (zemský soud v Praze) vyhověl rekursu žalujících, zrušil usnesení v odpor vzaté a uložil prvému soudu, aby nehlédě k důvodům svého usnesení, žalobu po zákonu vyřídil. V d ů v o d e h svých uvádí: Podle § 1338 obč. zák. dlužno právo na náhradu škody jako jiné právo soukromé z pravidla uplatňovati u řádného soudce, tedy podle § 1 j. n., pokud jde o občanské právní záležitosti, u soudů v tomto předpisu uvedených. Bylo proto zkoumati, jaký je právní zdroj škody, žalující stranou požadované. Soud první stolice dospěl k tomu, že v žalobě je tvrzeno, že smrt syna žalobců způsobena